C/2026/3929

1.9.2026

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 10. července 2026,

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Lucemburska

(C/2026/3929)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení (EU) 2024/1263 stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými ve Smlouvě o fungování Evropské unie. Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním.

(2) Dne 25. listopadu 2025 Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Lucemburska na rok 2026. Dne 25. listopadu 2025 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování 2026, v níž není Lucembursko uvedeno jako jeden z členských států, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, doporučení pro doporučení Rady o lidském kapitálu v Evropské unii a návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2026, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([2]) dne 21. dubna 2026 a společnou zprávu o zaměstnanosti a doporučení o lidském kapitálu dne 9. března 2026.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 (Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Úř. věst. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Dne 29. ledna 2025 zveřejnila Komise Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost Unie v příštích pěti letech. Za klíčové pilíře udržitelného hospodářského růstu označuje tři transformační požadavky týkající se inovací, dekarbonizace a konkurenceschopnosti a také bezpečnost. Kompas konkurenceschopnosti se od svého zveřejnění promítá do činností v rámci evropského semestru, čímž se zajišťuje, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli EU a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(4) I v roce 2026 probíhá evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost, jež je nyní ve své závěrečné fázi ([3]). Plány pro oživení a odolnost měly spolu s financováním z politiky soudržnosti zásadní význam pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru, neboť měly za úkol účinně řešit všechny nebo významnou část výzev identifikovaných v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v nedávných cyklech, a programy financované z evropské politiky soudržnosti musely k doporučením pro jednotlivé země přihlížet. Vzhledem k tomu, že doba platnosti Nástroje pro oživení a odolnost se blíží ke konci, je nezbytné reformy a investice podporované a prováděné v jeho rámci udržet a stavět na nich, zejména pokud jde o reformy a investice, které přispívají k řešení výzev uvedených v doporučeních pro jednotlivé země.

(5) Dne 3. června 2026 Komise zveřejnila zprávu o Lucembursku pro rok 2026. Posoudila pokrok, který Lucembursko učinilo při plnění příslušných doporučení z roku 2025, a zhodnotila, jak Lucembursko provádí plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým tato země čelí. Posoudila rovněž pokrok Lucemburska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(6) Dne 21. ledna 2025 přijala Rada na základě posouzení a doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Lucemburska ([4]). Plán se vztahuje na období od roku 2025 do roku 2029 a stanoví rozpočtové omezení v podobě maximálního tempa růstu čistých výdajů rozložené do pěti let. Rada doporučila následující maximální tempo růstu čistých výdajů: 5,8 % v roce 2025, 4,7 % v roce 2026, 3,8 % v roce 2027, 5,4 % v roce 2028 a 4,7 % v roce 2029, což odpovídá maximálnímu kumulativnímu tempu růstu počítanému vůči základnímu roku 2023 ve výši 14,2 % v roce 2025, 19,6 % v roce 2026, 24,1 % v roce 2027, 30,8 % v roce 2028 a 36,9 % v roce 2029.

(7) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise vyzvala členské státy, aby zažádaly o aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a výrazné navýšení výdajů na obranu ([5]), a Evropská rada na svém zasedání dne 6. března 2025 tento návrh uvítala. Členské státy mohou stále požádat o aktivaci národní únikové doložky kdykoli do roku 2028, pokud splňují kritéria stanovená v článku 26 nařízení (EU) 2024/1263.

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Lucemburska (Úř. věst. C, C/2025/650, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj).

([5]) Sdělení Komise „Accommodating increased defence expenditure within the Stability and Growth Pact“ (Zohlednění zvýšených výdajů na obranu v rámci Paktu o stabilitě a růstu), Brusel, 19. března 2025, C(2025) 2000 final.

(8) Dne 29. dubna 2026 předložilo Lucembursko svou letošní roční zprávu o pokroku ([6]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Lucembursko dvakrát za rok podává o pokroku dosaženém při provádění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(9) Růst reálného HDP v roce 2025 činil 0,6 % a inflace měřená HISC činila 2,5 %. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá růst reálného HDP v roce 2026 o 1,6 % a v roce 2027 o 2,0 % a inflaci měřenou HISC v roce 2026 na úrovni 2,7 % a v roce 2027 na úrovni 1,8 %.

(10) Na základě údajů poskytnutých Eurostatem ([7]) se saldo veřejných financí Lucemburska zhoršilo z přebytku ve výši 0,9 % HDP v roce 2024 na schodek ve výši 2,0 % HDP v roce 2025. Zhoršení salda veřejných financí v roce 2025 odráží především mírný růst příjmů, který lze částečně vysvětlit dopadem opatření na ochranu kupní síly a konkurenceschopnosti, a dynamické výdaje, které lze částečně vysvětlit trvalými investicemi. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, že v roce 2026 bude schodek veřejných financí činit 1,2 % HDP a v roce 2027 pak 1,5 % HDP.

(11) Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([8]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2025 restriktivní, a to ve výši 1,7 % HDP. Předpokládá se, že toto nastavení bude v roce 2026 restriktivní v rozsahu 0,4 % HDP a v roce 2027 expanzivní v rozsahu 0,9 % HDP.

(12) Na základě údajů poskytnutých Eurostatem ([9]) se veřejný dluh Lucemburska zvýšil ze 26,3 % HDP na konci roku 2024 na 26,5 % HDP na konci roku 2025. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá, že na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky se poměr dluhu k HDP do konce roku 2026 zvýší na 29,2 % a do konce roku 2027 dále na 30,2 %.

(13) Podle údajů Eurostatu ([10]) činily v roce 2025 celkové výdaje vládních institucí Lucemburska na obranu 1,0 % HDP. Podle prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že v roce 2026 budou na úrovni 1,2 % HDP ([11]).

(14) Unie nadále čelí riziku narušení dodávek energie a zvýšené volatility cen, což je dále umocněno geopolitickým napětím, jež má dopad na světové trhy s ropou a zemním plynem. Zkušenosti z energetické krize v letech 2022–2023 ukázaly, že rozsáhlá a necílená opatření s sebou nesou velké fiskální náklady a jsou sociálně a ekonomicky neefektivní. Od vypuknutí války na Blízkém východě v únoru 2026 Lucembursko ke dni uzávěrky prognózy Komise z jara 2026 nepřijalo nová opatření fiskální politiky ke zmírnění dopadu vysokých cen energií na domácnosti a firmy ([12]).

([6]) Roční zprávy o pokroku z roku 2026 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([7]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

([8]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

([9]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

([10]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG).

([11]) Definice výdajů na obranu podle NATO se liší od vymezení podle COFOG oddílu Obrana. Kromě toho by se mohly vyskytnout rozdíly způsobené vlivem doby zachycení výdajů, zejména u vojenského vybavení, neboť výkaznictví podle NATO se neřídí pravidly, která se pro dobu zachycení používají v národních účtech.

([12]) „Resilienzpak“ spolupodepsali vláda a sociální partneři dne 8. června 2026.

(15) Podle výpočtů Komise dosáhlo tempo růstu čistých výdajů v Lucembursku v roce 2025 výše 8,7 % a za roky 2024 a 2025 kumulativně 15,7 %. Růst čistých výdajů v roce 2025 je vyšší než doporučené maximální tempo růstu, přičemž odpovídá odchylce ve výši 1,3 % HDP v ročním vyjádření. Pokud vezmeme roky 2024 a 2025 dohromady, kumulativní tempo růstu čistých výdajů je rovněž vyšší než doporučené maximální tempo růstu a odpovídá v kumulativním vyjádření odchylce mírně nad 0,6 % HDP.

(16) Podle výpočtů Komise se předpokládá, že tempo růstu čistých výdajů v Lucembursku dosáhne v roce 2026 výše 3,5 % a za roky 2024, 2025 a 2026 kumulativně 19,7 %. Předpokládaný růst čistých výdajů v roce 2026 je nižší než doporučené maximální tempo růstu. Pokud vezmeme v úvahu roky 2024, 2025 a 2026 dohromady, sníží se předpokládaná kumulativní odchylka čistých výdajů na méně než 0,1 % HDP.

(17) Lucemburský důchodový systém čelí střednědobým a dlouhodobým výzvám, neboť se předpokládá, že jeho udržitelnost ohrozí demografické trendy. Podle zprávy o stárnutí obyvatelstva 2024 mají výdaje na důchody v Lucembursku dosáhnout v roce 2070 17,5 % HDP, což představuje nárůst o 8,3 procentního bodu oproti roku 2022, tedy nejvyšší nárůst v EU. V prosinci 2025 Lucembursko přijalo důchodovou reformu. Reforma spočívá především ve zvýšení sazby příspěvku o 1,5 procentního bodu na 25,5 %, v omezených opatřeních motivujících k prodlužování pracovní dráhy poskytnutím daňových výhod, v zavedení práva na progresivní důchod a v prodloužení doby povinného přispívání většiny osob, které odešly do důchodu předčasně ([13]). Celkově se zdá, že reforma není dostatečná k řešení strukturálních problémů, které ovlivňují dlouhodobou udržitelnost důchodového systému, ani pravděpodobně výrazně nezvýší nízkou míru účasti pracovníků ve věku 55–64 let na trhu práce. Předpovídá se, že stárnutí obyvatelstva v kombinaci s předpokládaným zpomalením růstu zaměstnanosti pod úroveň 2–3 % ročně, která je nutná k udržení rovnováhy systému, povede v roce 2029 k výdajům převyšujícím příspěvky v důchodovém systému a k vyčerpání jeho rezerv v roce 2048. Důchodové dávky jsou vysoké, přičemž hrubý náhradový poměr v roce 2022 činil 75 % ([14]), a doba strávená v důchodu je nejdelší v EU (25,2 roku v Lucembursku oproti průměru EU o délce 21,3 roku v roce 2022) ([15]). Lucembursko vykázalo v roce 2025 nejnižší míru účasti pracovníků ve věku 55–64 let na trhu práce v EU (51,9 % oproti 69,5 % v EU) ([16]). Ačkoli zákonem stanovený věk odchodu do důchodu je 65 let, předčasný odchod do důchodu je možný již od 57 let, což vede k jednomu z nejnižších skutečných věků odchodu do důchodu v EU. Opatření na podporu delší pracovní kariéry a vyšší míry účasti osob ve věku 55–64 let na trhu práce by podpořila udržitelnost důchodů a hospodářský růst.

(18) Lucembursko čelí vážným výzvám v oblasti bydlení, neboť v důsledku prudkého růstu cen nemovitostí se v posledním desetiletí výrazně snížila cenová dostupnost bydlení. Po zdvojnásobení v průběhu deseti let se začaly ceny nemovitostí po svém vrcholu v roce 2022 korigovat a během dvou let klesly o více než 15 %. Tento pokles byl vyvolán prudkým nárůstem úrokových sazeb, který negativně ovlivnil schopnost získat úvěr. Přesto však ceny od té doby začaly opět růst a v roce 2025 byly ceny nemovitostí v Lucembursku nominálně o 60 % vyšší než před deseti lety, zatímco průměrná mzda se ve stejném období zvýšila pouze o 40 %. Lucembursko je nejdražším trhem s bydlením v EU. Vysoké ceny nemovitostí jsou důsledkem nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou, která je způsobena růstem počtu obyvatel a posílena daňovým rámcem, jenž podporuje poptávku a hromadění pozemků, a koncentrací vlastnictví pozemků. Mobilizace pozemků a daňová reforma zůstávají neprovedeny a novelizované návrhy zákonů nabízejí více možností osvobození od daní. Ambiciózní reformy, jako jsou opatření k uvolnění většího množství pozemků pro výstavbu a realizace rozsáhlých projektů na úrovni okresů na veřejných pozemcích, by pomohly zvýšit nabídku bydlení, a to i prostřednictvím nabídky cenově dostupného bydlení. Na straně poptávky by pomohlo omezit ceny nemovitostí postupné zrušení odpočitatelnosti úroků z hypoték. Mezi priority patří také posílení makroobezřetnostního rámce s cílem snížit systémová rizika spojená s vysokou mírou zadlužení domácností a významným podílem hypoték s proměnlivou úrokovou sazbou.

([13]) Zákon ze dne 19. prosince 2025 (důchodová reforma) a zákon ze dne 19. prosince 2025 (daňové pobídky).
([14]) OECD:OECD Economic Surveys: (Hospodářské přehledy OECD):Lucembursko (2025).
([15]) Zpráva o stárnutí obyvatelstva z roku 2024: Aritmetický průměr naděje dožití žen a mužů v 65 letech plus 65 let minus průměrný věk odchodu z trhu práce.
([16]) Eurostat: lfsa_argan.

(19) Lucembursko čelí značným výzvám v oblasti dopravy kvůli vysoké míře přeshraničního dojíždění a vysoké závislosti na automobilech, včetně služebních, což je ještě zhoršeno nedostatečnou nabídkou bydlení, která pracovníky nutí bydlet dále od pracoviště ([17]). Tato situace vede k přetížení dopravy, což má dopad na environmentální udržitelnost. Lucembursko sice dosáhlo pokroku ve zlepšení veřejné dopravy, ale k řešení potřeb dojíždějících pracovníků by byla zapotřebí koordinovaná přeshraniční strategie. To zahrnuje zlepšení konektivity, integraci železniční dopravní infrastruktury se sousedními zeměmi, integraci systémů prodeje jízdenek a zlepšení spojení pro poslední kilometr.

(20) Lucembursko je dlouhodobě vystaveno rizikům agresivního daňového plánování, která souvisejí s jeho rolí významného finančního centra, kde působí řada nadnárodních skupin a probíhají velké přeshraniční investice. Lucembursko provedlo ve vnitrostátním právu příslušné právní předpisy Evropské unie, včetně směrnice Rady (EU) 2022/2523 ([18]) („směrnice druhého pilíře“), a rovněž dodatečná opatření na vnitrostátní úrovni, přičemž působnost směrnice druhého pilíře je omezena na velké subjekty s ročními příjmy ve výši alespoň 750 milionů EUR. Konkrétně Lucembursko zavedlo pravidlo neodpočitatelnosti pro platby úroků a licenčních poplatků. Působnost tohoto opatření, které se vztahuje na jurisdikce uvedené na unijním seznamu jurisdikcí třetích zemí pro daňové účely, je však omezená.

(21) Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění unijních nástrojů financování, jakož i v kontextu evropského semestru, je i nadále nezbytné zapojovat do procesu místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zainteresované strany, a to systematicky, smysluplně a včas.

(22) V porovnání s průměrem celé EU probíhá v Lucembursku provádění programů politiky soudržnosti rychleji jak z hlediska výběru projektů, tak z hlediska vyplácení prostředků – toto se týká podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) a Evropského sociálního fondu plus (ESF+). Je důležité udržet současnou dynamiku a zároveň maximalizovat reálný dopad investic. Lucembursko již v rámci svých programů politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu. Některé oblasti však mohou vyžadovat další posílení v provádění, například oblasti týkající se digitalizace a energetické infrastruktury v rámci Fondu pro spravedlivou transformaci.

(23) Lucembursko čelí několika výzvám souvisejícím s inovacemi a konkurenceschopností, energetickou transformací a životním prostředím, rovností ve školách, vzestupnou sociální konvergencí a rozvojem lidského kapitálu.

(24) Přes silnou vědeckou základnu a mezinárodně dobře propojený výzkumný systém zůstávají inovace v podnikání a možnosti rozšiřování místních inovativních startupů a malých a středních podniků omezené. Potenciál Lucemburska pro zavádění nových technologií a digitalizaci zůstává nedostatečně využitý, přičemž výsledky Lucemburska jsou pod průměrem EU, pokud jde o základní digitální intenzitu malých a středních podniků ([19]), zatímco velký podíl investic do inovativních technologií je realizován v rámci nadnárodních skupin, což ztěžuje diverzifikaci a konkurenceschopnost ekonomiky. Kromě toho zde v posledních dvou desetiletích klesá intenzita výzkumu a vývoje v podnikatelské sféře, v roce 2024 se snížila na 0,45 % HDP, což je hluboko pod průměrem EU, který činí 1,49 %. Ačkoli to lze částečně vysvětlit lucemburskou ekonomikou založenou na službách, výdaje na výzkum a vývoj v podnikatelské sféře jsou v celé řadě odvětví podstatně nižší než v zemích s nejlepšími výsledky ([20]). Kvalita výsledků výzkumu navíc není plně využívána a vazby mezi vědou a podniky jsou stále slabé.

([17]) Statec, 2025, *P2021 N°18 – La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail* (Při dojíždění za prací přetrvává závislost na automobilech).
([18]) Směrnice Rady (EU) 2022/2523 ze dne 14. prosince 2022 o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin v Unii [2022], (Úř. věst. L 328, 22.12.2022, s. 1).
([19]) Eurostat, (isoc_e_dii) a Hodnocení a referenční srovnávání ekosystému startupů v Lucembursku, Ministère de l'Economie, 2023.
([20]) Hospodářský přehled OECD:Lucembursko (2025).

(25) Lucemburská ekonomika je i nadále vysoce konkurenceschopná, zejména díky svému rozsáhlému mezinárodnímu finančnímu sektoru. Přesto je vystavena strukturálním tlakům spojeným s poklesem produktivity. V letech 2015–2025 se souhrnná produktivita výrobních faktorů snížila přibližně o 4 %, zatímco souhrnná produktivita EU zaznamenala nárůst o přibližně 6 %. Hlavním faktorem tohoto poklesu byl finanční sektor, kde hrubá přidaná hodnota na odpracovanou hodinu klesla ve stejném období přibližně o 11,6 %. Rostoucí mezinárodní konkurence, vyvíjející se regulační požadavky Evropské unie, omezení na trhu práce a stále nízká diverzifikace směrem k činnostem s vyšší hodnotou mají nepříznivý vliv na odolnost a dlouhodobou konkurenceschopnost ekonomiky. V této souvislosti by Lucembursko mělo zintenzivnit úsilí o další diverzifikaci finančního sektoru zlepšením podmínek pro inovace a zavádění nových technologií, včetně technologií domácí výroby. Posílení hospodářské soutěže a přístupu na trh v oblasti relevantních obchodních a odborných služeb, usnadnění šíření inovací a další zlepšení rámcových podmínek podnikatelského prostředí by umožnilo zvýšení produktivity.

(26) Lucembursko vykazuje vysoké úspory domácností spolu s vysoce rozvinutým ekosystémem investičních fondů. Zprostředkování dlouhodobého rizikového kapitálu pro inovační činnosti na vnitrostátní úrovni je však rozsahem omezené, což nadále ztěžuje diverzifikaci ekonomiky a šíření růstu produktivity. Lucembursko sice posílilo některé části své architektury financování inovací, včetně nástrojů veřejné podpory a daňových pobídek pro počáteční investice, ale dostupné údaje naznačují, že zejména pro pozdější fáze, růst a rozšiřování je limitované financování stále relevantním problémem a že stávající nástroje dostatečně nesměrují úspory domácností do inovativních domácích podniků. V této souvislosti může usnadnění větší účasti domácností v diverzifikovaných akciových a dlouhodobých investičních fondech za vhodných opatření na ochranu spotřebitele a s pobídkami spojenými s dlouhou dobou držení pomoci nasměrovat úspory domácností do financování inovací.

(27) Doplňkové penzijní pojištění v Lucembursku zůstává omezené. Přístup k doplňkovým podnikovým systémům pojištění do značné míry závisí na iniciativě zaměstnavatele, což může omezit zejména přístup zaměstnanců menších firem. Kromě toho může část přeshraniční pracovní síly od účasti odrazovat také právní a fiskální nejistota. Lucembursko má zároveň vysoce rozvinutý finanční sektor, který podporuje širší přístup k doplňkovému penzijnímu pojištění, a odpovídající právní a regulační rámec. Zlepšení dostupnosti jednoduchých, přenositelných a nákladově transparentních systémů doplňkového penzijního pojištění, např. zavedením automatické registrace, by mohlo přispět k rozšíření účasti na dlouhodobém spoření a podpořit přiměřenost důchodů, zejména pro pracovníky, kteří nemají přístup k systému poskytovanému jejich zaměstnavatelem.

(28) Lucembursko se sice zavázalo zlepšit regulační prostředí v sektoru podnikatelských služeb, ale stále přetrvávají významné regulační překážky. Podle OECD ([21]) a Evropské komise ([22]) jsou regulační omezení stále vysoká zejména pro právníky, notáře, architekty, stavební inženýry a účetní. Překážky hospodářské soutěže mohou být způsobeny omezenými možnostmi přístupu k některým profesím, různými administrativními povinnostmi, existencí závazných tarifů nebo zákazem jakékoli formy reklamy a marketingu ([23]). Snížení požadavků nebo zvýšení flexibility by v odvětví regulovaných povolání podpořilo hospodářskou soutěž. V maloobchodním sektoru jsou regulační omezení stále o něco vyšší než ve srovnatelných zemích, i když se od roku 2018 výrazně snížila. Lucemburské překážky obchodu se službami v rámci Evropského hospodářského prostoru (EHP) patří mezi nejvyšší v EU ([24]) a ovlivňují klíčová odvětví jako stavebnictví a účetnictví.

([21]) OECD, Ukazatele regulace trhu s výrobky, 2024.
([22]) Evropská komise, Sdělení o zhodnocení a aktualizaci doporučení k reformám v oblasti regulace odborných služeb, COM(2021) 385, 9.7.2021.
([23]) OECD, Hospodářské průzkumy OECD: Lucembursko | OECD, s. 106, duben 2025.
([24]) Výpočet útvarů Evropské komise na základě údajů databáze OECD STRI pro EHP.

(29) Přes nedávné výrazné snížení emisí skleníkových plynů ze silniční dopravy díky politikám, jako je Národní plán mobility 2035 ([25]) a bezplatná veřejná doprava, zůstává toto odvětví hlavním zdrojem emisí skleníkových plynů, které v roce 2024 představovalo 59 % celkových emisí v lucemburských odvětvích v rámci sdíleného úsilí ([26]). Významně se podílí i na emisích dalších látek znečišťujících ovzduší, zejména na 62 % emisí NO_x a 32 % emisí PM_{10} v roce 2023 ([27]). Lucembursko sice dosáhlo pokroku v podpoře elektrických vozidel, ale další dekarbonizace dopravy a investice do infrastruktury veřejné dopravy by pomohly snížit emise v souladu s národním cílem snížení emisí do roku 2030 a lucemburským cílem v rámci EU do roku 2030 stanoveném v nařízení o „sdílení úsilí“ ([28]).

(30) Úsilí o snížení závislosti na fosilních palivech prostřednictvím opatření v oblasti energetické účinnosti v bytových i nebytových budovách zaznamenalo jen malý pokrok. V letech 2019 až 2024 se konečná spotřeba energie v sektoru bydlení v Lucembursku ustálila, a to navzdory úsporám energie v domácnostech. Úspory byly kompenzovány především zvýšeným počtem bytů a větších domů. V loňském roce Lucembursko prodloužilo platnost programu „Klimabonus Wunnen“ na období po roce 2025 se záměrem zvýšit úspory energie v sektoru stávajících budov. Lucembursko plánuje přizpůsobit se unijním minimálním normám energetické náročnosti budov prostřednictvím vnitrostátně stanovených prahových hodnot, a zvýšit tak úspory energie v nebytových budovách. Přestože průmysl má na celkových emisích skleníkových plynů v Lucembursku relativně malý podíl a výrazně snížil svou intenzitu emisí, průmyslové emise skleníkových plynů jsou i nadále úzce spojeny s využíváním energie. Přestože existuje řada dobrovolných programů, podpůrných rámců a nově vznikajících technologií pro dekarbonizaci průmyslu, zatím plně neřeší rozsah a rychlost potřebné transformace.

(31) Provozovatel přenosové soustavy vidí potřebu modernizovat vysokonapěťovou síť, aby zvládla potřeby přenosu energie z obnovitelných zdrojů, a zvýšit její kapacitu tak, aby zvládla očekávanou poptávku v blízké budoucnosti, včetně přeshraničních propojení. V roce 2025 začalo Lucembursko postupovat v přechodu na obnovitelné zdroje energie přijetím 51 konkrétních opatření, která zahrnovala mimo jiné urychlení a zjednodušení zavádění obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím opatření, jako jsou digitalizované povolovací postupy, optimalizované využívání půdy nebo zapojení občanů. Úplné a včasné provedení těchto opatření je klíčové pro dosažení cíle Lucemburska, kterým je 37 % podíl obnovitelné energie v energetickém mixu do roku 2030.

(32) Lucembursko čelí environmentálním výzvám souvisejícím s kvalitou vody, degradací ekosystémů a využíváním půdy, což má dopad na udržitelnost životního prostředí a hospodářskou činnost. Vodní zdroje jsou pod tlakem kombinace faktorů, mezi něž patří znečištění živinami a pesticidy, průmyslové emise a fyzické změny vodních útvarů, které ovlivňují povrchové i podzemní vody a vytvářejí rizika pro dostupnost a kvalitu vody. Ekosystémy jsou stále více zatěžovány znečištěním, záborem půdy a změnou klimatu, a přitom značná část hospodářské činnosti závisí na ekosystémových službách. Zdravotní stav lesů se v posledních desetiletích zhoršil, zejména v důsledku škod souvisejících s klimatickými změnami, které od roku 2018 způsobilo několikanásobné sucho. Tím se snížila schopnost lesů poskytovat klíčové služby, jako je ukládání uhlíku, regulace vody a ochrana biologické rozmanitosti. Tyto výzvy zdůrazňují význam zlepšování kvality vody, další podpory udržitelného zemědělství a posilování obhospodařování lesů přizpůsobeného klimatu. Lucembursko sice podniklo kroky ke zlepšení hospodaření s vodou, podpoře udržitelnějších půdních a zemědělských postupů a posílení politického rámce pro lesy, přesto však přetrvávají nedostatky a tlak na ekosystémy. Posílení správy a koordinace napříč oblastmi politiky životního prostředí, klimatu a zemědělství a řešení nedostatků v investicích by podpořilo účinné provádění opatření zaměřených na vodu, využívání půdy a přizpůsobení se změně klimatu. Investice do opatření týkajících se oběhovosti, zejména v předcházejících odvětvích, by navíc přispěly ke snížení tlaků na životní prostředí a podpořily udržitelnější a odolnější ekonomiku.

([25]) PNM 2035 – Národní plán pro mobilitu – Vláda Lucemburského velkovévodství.

([26]) Emise v rámci sdílení úsilí pro rok 2023 vycházejí z přibližných inventurních údajů. Konečné údaje budou potvrzeny v roce 2027 po komplexním přezkumu.

([27]) EHP, Prohlížeč údajů o emisích látek znečišťujících ovzduší (Göteborský protokol, Úmluva o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států) 1990–2023, 2026.

([28]) Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2020/2126.

(33) S ohledem na klíčovou úlohu lidského kapitálu při zvyšování konkurenceschopnosti a strategické autonomie Unie doporučila Rada v roce 2026 členským státům, aby přijaly opatření, jimiž by se urychleně řešily s lidským kapitálem související strukturální problémy v oblasti dovedností, vzdělávání a odborné přípravy, protože brzdí konkurenceschopnost. K provádění doporučení Rady o lidském kapitálu v Unii mohou letošní doporučení pro Lucembursko přispět.

(34) V lucemburském vzdělávacím systému přetrvávají rozdíly ve vzdělávacích výsledcích, zejména mezi studenty z různých jazykových prostředí. Vícejazyčná povaha výuky, která je obzvláště náročná pro téměř 70 % žáků, kteří nejsou lucemburštině vystaveni doma, přispívá k trvalým rozdílům ve výsledcích ([29]), které jsou dále posilovány socioekonomickým zázemím a časným rozdělením do různých vzdělávacích směrů. Nově přijatá reforma, jejíž provádění začne v září 2027, zavádí možnost volby mezi němčinou a francouzštinou jako jazykem gramotnosti a má za cíl tyto problémy řešit, a zároveň smysluplně zvýšit zapojení rodičů. Její účinnost bude v konečném důsledku záviset na schopnosti škol přizpůsobit výukové metody specifickým potřebám těchto žáků. Vyšší míra předčasného ukončování školní docházky i podíl osob, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání, mezi znevýhodněnými žáky a žáky, kteří nejsou rodilými mluvčími, v kombinaci s nadměrným zastoupením vyšších socioekonomických skupin v evropských veřejných školách s lepšími výsledky poukazují na systémové nerovnosti. Vzhledem k tomu, že Lucembursko vykazuje jednu z největších výkonnostních mezer v EU v souvislosti se vzděláním rodičů ([30]), je pro zajištění rovných příležitostí a snížení rozdílů nezbytná cílená podpora znevýhodněných studentů a studentů s jazykově rozmanitým zázemím.

(35) Lucembursko se i nadále potýká s významnými problémy na trhu práce, které souvisejí s nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a účastí na trhu práce. Navzdory obecně vysoké úrovni hospodářského rozvoje Lucemburska se nezaměstnanost v posledních letech zvýšila a překročila průměr Unie. Nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi se rovněž zvýšil, přičemž v roce 2024 dosáhl makroekonomický nesoulad 26,8 %, což je výrazně nad průměrem Evropské unie a odráží značné rozdíly ve stavu zaměstnanosti podle různých úrovní dovedností. Trh práce se vyznačuje silnou poptávkou po vysoce kvalifikovaných pracovnících, zatímco vyhlídky na zaměstnání pro osoby s nízkou kvalifikací zůstávají omezenější, což přispívá k nerovnostem a chudobě pracujících. V roce 2025 však byly zaznamenány nižší míry chudoby, pravděpodobně v důsledku zlepšení sběru údajů o příjmech a životních podmínkách, ačkoli již předchozí údaje ukazovaly, že se míra chudoby snižuje. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením nyní činí 18,2 % (EU: 20,8 %). Míra zaměstnanosti a aktivity starších pracovníků je zároveň stále nejnižší v Evropské unii, přičemž dlouhodobá nezaměstnanost se soustřeďuje mezi pracovníky ve věku 45 let a více, a účast na vzdělávání dospělých je stále nízká, což omezuje schopnost pracovníků přizpůsobit se vyvíjejícím se potřebám v oblasti dovedností. Lucembursko sice přijalo opatření na zlepšení vyhlídek na zaměstnání a na podporu prohlubování dovedností a změny kvalifikace, ale jejich dopad je stále roztříštěný. Koordinovanější přístup k rozvoji dovedností a aktivní politice na trhu práce, včetně podpory odborného vzdělávání a přípravy a posílení celoživotního učení, by podpořil zaměstnatelnost, řešil nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a zlepšil výkonnost trhu práce. Řešení těchto problémů by rovněž přispělo k podpoře vzestupné sociální konvergence v souladu s druhou fází analýzy zemí provedené útvary Komise na základě Rámce sociální konvergence ([31]).

([29]) ÉpStan Dashboard (Přehled Épstan): Výsledky lucemburského programu monitorování škol „Épreuves Standardisées“, http://dashboard.epstan.lu.
([30]) ICILS, 2023.
([31]) SWD(2026) 122 – Druhá fáze analýzy sociální konvergence zemí na základě Rámce sociální konvergence (SCF), 2026.

(36) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2026 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny z roku 2026, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Lucemburska pomáhá doporučení č. 1 provést první, druhé, třetí, páté a čtrnácté doporučení pro eurozónu, doporučení č. 2 pomáhá provést čtvrté doporučení pro eurozónu, doporučení č. 3 pomáhá provést sedmé, osmé, deváté a jedenácté doporučení pro eurozónu, doporučení č. 4 pomáhá provést sedmé doporučení pro eurozónu a doporučení č. 5 pomáhá provést páté doporučení pro eurozónu,

DOPORUČUJE Lucembursku v letech 2026 a 2027:

1. S ohledem na významnou odchylku zaznamenanou v roce 2025 a na odchylku, kterou Komise předpokládá pro rok 2026 oproti doporučenému stropu čistých výdajů, přijmout opatření ke kontrole čistých výdajů tak, aby byla dodržena maximální tempa růstu doporučená Radou dne 21. ledna 2025. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu a efektivity výdajů, jakož i postupně upravit rozpočet tak, aby byly strukturálně vyšší výdaje na obranu zachovány. Zajistit, aby opatření přijatá ke zmírnění dopadu prudkého nárůstu cen energií byla dočasná, zaměřená na ochranu zranitelných domácností nebo na řešení potřeb energeticky náročných podniků, zachovávala pobídky k úsporám energie a jejich fiskální náklady byly slučitelné se závazky podle fiskálního rámce EU. Řešit dlouhodobou udržitelnost důchodového systému, zejména omezením možností předčasného odchodu do důchodu a zvýšením účasti a míry zaměstnanosti starších pracovníků. Zvýšit nabídku bydlení, zejména přijetím komplexní politiky územního plánování a reformy daně z nemovitostí, rozvojem rozsáhlých projektů na úrovni okresů na veřejných pozemcích a posílením koordinace s územním plánováním a přeshraniční veřejnou dopravou. Zmírnit rizika spojená s trhem s bydlením postupným zrušením fiskálních pobídek k půjčkám a posílením makroobezřetnostního rámce. Přijmout další opatření k účinnému boji proti agresivnímu daňovému plánování, zejména zajištěním dostatečného zdanění odchozích plateb úroků a licenčních poplatků převáděných do jurisdikcí s nulovým/nízkým zdaněním.

2. Zajistit kontinuitu reforem a investic prováděných v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Zachovat tempo provádění opatření v rámci programů politiky soudržnosti, v příslušných případech na základě přerozdělení zdrojů na strategické priority a flexibility dohodnuté v souvislosti s přezkumem rámce politiky soudržnosti v polovině období.

3. Podporovat investice do inovací a činnosti náročné na výzkum a vývoj. Zvýšit konkurenceschopnost podporou diverzifikace ve finančním sektoru, urychlením zavádění pokročilých digitálních technologií v malých a středních podnicích a umožněním rozšiřování podniků a růstu produktivity. Řešit nedostatek finančních prostředků na inovace, mimo jiné prostřednictvím větších investic domácností do kapitálových a investičních fondů, spolu s lepší dostupností systémů doplňkového penzijního pojištění. Odstraňovat překážky hospodářské soutěže, například při poskytování služeb a v regulovaných povoláních.

4. Pokračovat v úsilí o udržitelnou a efektivní dopravu pokračující podporou dekarbonizace dopravy a investicemi do infrastruktury veřejné dopravy a konektivity ve venkovských oblastech. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech investicemi do energetické účinnosti budov. Modernizovat vysokonapěťovou síť a zvýšit její kapacitu, zlepšit přeshraniční propojení a usnadnit povolovací řízení pro zavádění obnovitelných zdrojů energie. Podporovat obce při zavádění obnovitelných zdrojů energie. Zlepšit odolnost vůči změně klimatu a vodohospodářskou odolnost, mimo jiné prostřednictvím udržitelného hospodaření s přírodními zdroji, silnější meziodvětvové správy a opatření týkajících se oběhovosti.

5. Zlepšit výkonnost školského systému a zajistit rovné příležitosti ve školách přizpůsobením výuky potřebám znevýhodněných žáků a žáků z různých jazykových prostředí. Řešit nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi posílením celoživotního učení a zlepšením aktivních politik na trhu práce.

V Bruselu dne 10. července 2026.

Za Radu

předseda

S. HARRIS